

پیوست (۲)

پرسشنامه خودسنجی درجه عقلانیت اخلاقی در عملگرایی

پاسخگوی گرامی باسلام و سپاس

همانطور که می‌دانید در فضای اجرایی و سازمانی ایران از عملگرایی برداشت‌های گوناگون نادرستی وجود دارد. این برداشت‌ها دو دلیل اصلی دارند: یکی نبود تعریفی درست از عملگرایی و دیگری فقدان ابزاری معتبر برای شناخت عملگرایی راستین. همین موضوع باعث شده تا کسانی از موضوع عملگرایی سوءاستفاده کرده و بی‌خردی، دانش‌گریزی، بی‌برنامگی، هیچانات خام و... خود را به نام عملگرا معرفی نمایند و از این طریق ساده‌دلان را بفریبند و به اهداف نادرست خود دست یابند و عملگرایان واقعی را منزوی سازند. پیداست که از سویی نباید خود را در "گرداب توهمات فرصت‌سوز" و تجزیه‌وتحلیل‌های بیهوده، گرفتار کرد و دچار فلج ذهنی شد، و از سویی دیگر نیز به نام عملگرایی آزمون و خطا کرد و فرصت‌ها را از دست داد.

پرسشنامه حاضر با هدف شناخت عملگرایان واقعی بر مبنای تعریف و نشانه‌هایی طراحی شده که در کتاب عملگرایی سازمانی، به شرط عقلانیت اخلاقی آمده است. امید است با توجه به توصیه‌های صفحه‌های بعد آن را تکمیل و در فرم جمع‌بندی امتیازات را محاسبه فرمایید.

با آرزوی توفیق عمل

غلامرضا خاکی

بخش الف) اطلاعات کلی

1. جنس: مرد زن
2. سن: زیر ۳۰ سال ۳۰ تا ۴۰ سال ۴۰ تا ۵۰ سال بالای ۵۰ سال
3. سابقه کار: زیر ۵ سال زیر ۱۰ سال زیر ۱۵ سال بالای ۱۵ سال ۲۵ سال و بالاتر
4. نوع تحصیلات: فنی - مهندسی علوم اجتماعی مدیریتی پزشکی
5. سمت سازمانی: کارمند کارشناس مدیر استاد بازنشسته
6. فعالیت سازمانی: آموزشی تولیدی خدماتی
7. محل فعالیت: دولتی بخش عمومی خصوصی آزاد

توصیه‌ها:

- ۱) ابتدا برداشت خود از عملگرایی و نشانه‌های آن را یادداشت فرمایید و در هنگام تکمیل پرسشنامه به آن توجه کنید.
- ۲) پیشنهاد می‌گردد برای پاسخ دادن به پرسش‌ها، پس از خواندن هر سوال ابتدا به کلمه بالای نمره صفر در طیف نگاه کنید سپس با استفاده از آن گزینه‌های راست و چپ را بخوانید و نمره ارزیابی خود را با علامت ضربدر مشخص فرمایید. [برای مثال در سوال (۱) به کارگیری زیاد داده‌های اولیه موجود و شهودی یا به کارگیری زیاد داده‌های هدفمند پردازش شده]

بخش ب) پرسش‌های اصلی

1. از چه نوع داده‌ها و اطلاعاتی در تصمیم‌گیری‌های عملیاتی استفاده می‌کنید؟

داده‌های هدفمند و پردازش شده	زیاد → به کارگیری ← زیاد					داده‌های اولیه موجود و شهودی
	۲	۱	۰	۱	۲	

2. برای رسیدن به هدف چگونه با ساختارها و سیستم‌های موجود برخورد می‌کنید؟

به بهره‌گیری از قوت‌ها و ظرفیت‌های ساختاری و قانونی و مقرراتی	شدید → تمایل ← شدید					به دور زدن ساختارها، سیستم‌ها، قوانین و مقررات
	۲	۱	۰	۱	۲	

3. به چه نوع اخبار و اطلاعاتی در فرآیند انجام کار علاقه‌مندید؟

به دریافت اطلاعات مثبت و شنیدن خبرهای خوش	زیاد → علاقه‌مندی ← زیاد					به شنیدن اطلاعات و اخبار ضروری،
	۲	۱	۰	۱	۲	

						هر چند ناخوشایند
--	--	--	--	--	--	---------------------

4. تا چه حد آموزه‌های برگرفته از تجربه‌های گذشته را در عمل به کار می‌گیرید؟

به انجام تجربه‌های مخاطره‌آمیز فردی جدید	شدید → علاقه ← شدید				
	۲	۱	۰	۱	۲
به نقد و تجزیه و تحلیل‌های عقلانی گذشته					

5. در فعالیت‌های یادگیری در راستای عملگرایی بیشتر در پی چه هدفی هستید؟

یافتن مطالب کاربردی مرتبط با حوزه کاری	زیاد → در جستجوی ← زیاد				
	۲	۱	۰	۱	۲
یافتن مطالعه مطالب اتفافی اما جذاب					

6. در برخورد با مسائل و فرصت‌ها چگونه نسبت به آنها کنش و واکنش نشان می‌دهید؟

به محاسبه نتایج در کوتاه‌ترین زمان	شدید → میل ← شدید				
	۲	۱	۰	۱	۲
به عمل آنی بر مبنای اولین گزینه‌های شهودی					

7. علاقه‌مند به کارگیری چه نوع ابزارها و روش‌ها و تکنیک‌های مدیریتی هستید؟

به استفاده از ابزارهای موجود و تلاش برای کاربردی کردن ابزارها در موقعیت	شدید → علاقه‌مند ← شدید					فقط به یافتن ابزارهای کاربردی قابل استفاده فوری
	۲	۱	۰	۱	۲	

8. چگونه شرایطی را که در آن قرار دارید تجزیه و تحلیل می‌کنید؟

بر زمان حال در چارچوب ارزیابی پیامدهای آتی	زیاد → تمرکز ← زیاد					بر تحلیل مقطعی از مسائل و شرایط
	۲	۱	۰	۱	۲	

9. در ارتباط با دیگران به چه رفتاری متمایل هستید؟

به برقراری ارتباط هدفمند با دیگران	شدید → تمایل ← شدید					به ارتباطات گسترده با طیف‌های گوناگون
	۲	۱	۰	۱	۲	

10. در تصمیم‌گیری به چه نوع هدف‌هایی گرایش دارید؟

به دستیابی منفعت‌های بلندمدت و پایدار	زیاد → گرایش ← زیاد					به سودهای کوتاه مدت هرچند ناپایدار
	۲	۱	۰	۱	۲	

11. چگونه از منبع زمان در دسترس استفاده می‌کنید؟

برای رهایی از تنگنای زمان	شدید → تلاش ← شدید					برای مدیریت هدفمند زمان
	۲	۱	۰	۱	۲	

12. در تصمیم‌گیری‌های خود بر چه نوع نتیجه‌ای متمرکز هستید؟

بر خروجی‌ها (outputs) بدون توجه به پیامدهای بلندمدت آنها	زیاد ← متمرکز → زیاد					بر خروجی‌ها با توجه به پیامدهای (outcomes) آنها
	۲	۱	۰	۱	۲	

13. چه شیوه‌ای از هدفگذاری را می‌پسندید؟

به شهودهای تجربی و محاسبات عقلانی	شدید → گرایش ← شدید					به برداشت‌های شهودی و تجربی
	۲	۱	۰	۱	۲	

14. چه نوع عقلانیتی را برای تجزیه و تحلیل پدیده‌ها و ایجاد راهکارها به کار می‌گیرید؟

ترکیبی از انواع عقلانیت ابزاری و ارزشی	زیاد → به کارگیری ← زیاد					عقلانیت ابزاری- اقتصادی
	۲	۱	۰	۱	۲	

15. تا چه حد به رعایت عدالت سازمانی توجه جدی دارید؟

نداشتن به ظلم در فرآیند عمل و طبیعی دانستن مقداری از آن	زیاد ← حساسیت → زیاد					به رخ ندادن ظلم در هنگام عمل
	۲	۱	۰	۱	۲	

16. در مشارکت با دیگران در تصمیم‌گیری و انجام امور چگونه عمل می‌کنید؟

به انجام امور به شیوه فردی	زیاد → تمایل ← زیاد					همگامی مشروط با دیگران
	۲	۱	۰	۱	۲	

17. در گفتگو با دیگران از چه شیوه‌ای بیشتر بهره می‌گیرید؟

شیوه کم‌گویی و شنود موثر	شدید → به‌کارگیری ← شدید					روش توضیح دیدگاه‌های خود
	۲	۱	۰	۱	۲	

18. در تصمیم‌گیری چه نوع داده‌هایی را بیشتر به کار می‌گیرید؟

داده‌های شهودی از محیط و تجربه شخصی	زیاد → کاربرد ← زیاد					اطلاعات تیم کارشناسی
	۲	۱	۰	۱	۲	

19. به چه شیوه‌ای از سخن گفتن گرایش دارید؟

به با شور و هیجان سخن گفتن	شدید ← گرایش → شدید					به شمرده و با تأنی سخن گفتن
	۲	۱	۰	۱	۲	

20. چگونه دستاوردها و تجربه‌های گذشتگان را ارزیابی می‌کنید؟

عادلانه و ارزیابی نقادانه با توجه به شرایط آنها	زیاد ← توجه → زیاد					به میزان فاصله زمانی و شرایط خاص آنها
	۲	۱	۰	۱	۲	

21. رفتار و عملکرد دیگران را چگونه در فرآیند عمل ارزیابی می‌کنید؟

به رد یا قبول افراد با معیارهای کلی	زیاد ← گرایش → زیاد					نسبی‌نگری و خاکستری اندیشی
	۲	۱	۰	۱	۲	

22. سعی می‌کنید چه احساسی در دیگران هنگام انجام کار ایجاد کنید؟

برای ایجاد نشاط همراه با جدیت	زیاد ← تلاش → زیاد					در ایجاد احساس حساس بودن شرایط
	۲	۱	۰	۱	۲	

23. چگونه زمان تصمیم‌گیری خود را انتخاب می‌کنید؟

برای تصمیم‌گیری فوری با توجه اندک به اهمیت انجام و ضرورت کار	زیاد ← کوشش → زیاد					در بی یافتن زمان مناسب با توجه به درجه اهمیت و فوریت کار
	۲	۱	۰	۱	۲	

24. در انجام و اداره امور به تعامل با چه رده‌های سازمانی گرایش دارید؟

به همکاری با ستاد و انجام امور در سلسله مراتب سازمانی	زیاد ← میل → زیاد					به کار با صف برای اقدامات اجرایی و عملیات میدانی
	۲	۱	۰	۱	۲	

25. چگونه در اختلاف‌نظرها با دیگران برخورد می‌کنید؟

برای استفاده از قدرت رسمی برای همراه‌سازی	شدید ← تلاش → شدید					برای قانع و همفکرسازی دیگران
	۲	۱	۰	۱	۲	

26. با چه شیوه‌ای دیدگاه‌ها و نظرات خود را به اطلاع دیگران می‌رسانید؟

روش‌های حسی و شخصی	زیاد → استفاده ← زیاد					از اطلاعات و مستندات عینی
	۲	۱	۰	۱	۲	

27. سبک اصلی خود را در تصمیم‌گیری چگونه ارزیابی می‌کنید؟

در همراه کردن دیگران برای پذیرش	شدید → گرایش ← شدید					به قاطعیت همراه با انعطاف جزئی
	۲	۱	۰	۱	۲	

28. در انجام امور به چه نوع مخاطره‌ای (ریسکی) گرایش دارید؟

به ریسک بالا برای رسیدن به هدف	شدید → گرایش ← شدید					به ریسک معتدل برای دستیابی به هدف
	۲	۱	۰	۱	۲	

29. چگونه در فرآیند عمل با نقد و ناقدان برخورد می‌کنید؟

در پذیرش و توجیه نقادان	شدید → رویکرد ← شدید					در نفی نقد و ناقدان
	۲	۱	۰	۱	۲	

30. از چه رویکردی در برنامه‌ریزی استفاده می‌کنید؟

به برنامه‌ریزی کوتاه‌مدت و عملیاتی بر اساس شواهد و شاخص‌ها	زیاد → گرایش ← زیاد					به برنامه‌ریزی کوتاه‌مدت با استفاده از نظرات همکاران دم‌دستی
	۲	۱	۰	۱	۲	

بخش ج) پرسش‌های باز(تشریحی)

- ۱) آیا عملگرایی را ویژگی ذاتی در انسان می‌دانید؟
- ۲) آیا می‌توان غیر از عقلانیت اخلاقی، برای عملگرایی راستین شرط‌های دیگری نیز مطرح کرد؟
- ۳) دلایل شکاف میان سخن(نظر) و عمل را در انسان ایرانی چگونه تبیین می‌کنید؟
- ۴) به نظر شما برای مبارزه با مغلطه عملگرایی چه می‌توان کرد؟

شیوه محاسبه امتیازات

* منظور از سمت راست و چپ، بر مبنای عدد صفر (۰) در طیف جلوی هر سوال است. الف) امتیازاتی را که به سمت راست طیف سئوالات شماره‌های ۳، ۵، ۶، ۱۱، ۱۲، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۱، ۲۳، ۲۵، ۲۶، ۲۷، ۲۸ و ۳۰ و امتیازاتی که به سمت چپ سئوالات ۱، ۲، ۴، ۷، ۸، ۹، ۱۰، ۱۳، ۱۴، ۱۷، ۲۴ و ۲۹ داده‌اید یا هم جمع کنید. چنانچه امتیاز شما از عدد ۳۰ بالاتر شد به معنای آن است که عملگرایی شما مبتنی بر عقلانیت اخلاقی رو به تکامل است.

ب) چنانچه امتیاز شما از عدد صفر (۰) کمتر شد عملگرایی شما می‌تواند به سوی عملگرایی راستین یا دروغین جهت یابد.

ج) اگر جای امتیازات چپ و راست در سئوالات بند الف جابه‌جا شود، مجموع امتیازات، میزان عملگرایی نامعقول هیجانی را نشان خواهد داد.

فرم جمع‌بندی

← (X) →					ردیف
۲	۱	۰	۱	۲	
☐	☐	☐	☐	☐	۱
☐	☐	☐	☐	☐	۲
☐	☐	☐	☐	☐	۳
☐	☐	☐	☐	☐	۴
☐	☐	☐	☐	☐	۵
☐	☐	☐	☐	☐	۶
☐	☐	☐	☐	☐	۷
☐	☐	☐	☐	☐	۸
☐	☐	☐	☐	☐	۹
☐	☐	☐	☐	☐	۱۰
☐	☐	☐	☐	☐	۱۱
☐	☐	☐	☐	☐	۱۲
☐	☐	☐	☐	☐	۱۳
☐	☐	☐	☐	☐	۱۴
☐	☐	☐	☐	☐	۱۵
☐	☐	☐	☐	☐	۱۶
☐	☐	☐	☐	☐	۱۷
☐	☐	☐	☐	☐	۱۸
☐	☐	☐	☐	☐	۱۹
☐	☐	☐	☐	☐	۲۰
☐	☐	☐	☐	☐	۲۱
☐	☐	☐	☐	☐	۲۲
☐	☐	☐	☐	☐	۲۳
☐	☐	☐	☐	☐	۲۴
☐	☐	☐	☐	☐	۲۵
☐	☐	☐	☐	☐	۲۶
☐	☐	☐	☐	☐	۲۷
☐	☐	☐	☐	☐	۲۸
☐	☐	☐	☐	☐	۲۹
☐	☐	☐	☐	☐	۳۰